

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาคืออะไร คำถามนี้เป็นคำถามที่กว้างและลึกซึ่งอยู่ในตัวและก็เป็นคำถามที่บรรดานักการศึกษาพยายามแสวงหาคำตอบที่เจาะเจาะจง เสมอมา แต่ก็ยังหาข้อยุติที่ตรงกันไม่ได้ นิยามของการศึกษาที่เจาะเจาะจงจึงยังคงมีความกำกวมและมีความเห็นที่ไม่ตรงกันมาตลอดทุกยุคทุกสมัย ทั้งนี้เพราะว่าการศึกษาคอบคลุมทุกแง่มุมของมนุษย์และชีวิตมนุษย์ทั้งหมด การศึกษามีอิทธิพลต่อมนุษย์อยู่ตลอดเวลา เกิดขึ้นและเกี่ยวข้องกับมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนกระทั่งสิ้นอายุขัยของชีวิต เราจะกล่าวว่าการศึกษาคืออะไร จึงมีนัยสำคัญของความถูกต้องทั้งสิ้นแล้วแล้วแต่ใครจะพิจารณาส่วนไหนของการศึกษา¹ ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้เองเราจึงได้เห็นนิยาม การศึกษา ออกมาต่าง ๆ กันมากมาย

พระราชวรมณีกล่าวถึงความหมายของการศึกษาว่า คือการแก้ปัญหาของมนุษย์ เพื่อเขาถึงสิ่งที่พึงาม สิ่งทีประเสริฐ หรือสิ่งที่ดีที่สุดในชีวิตพึงได้ มีอิสรภาพสมบูรณ์² เพราะท่านเชื่อว่า จุดหมายของการศึกษาเป็นสิ่ง เกี่ยวข้องกับชีวิตหรือจุดหมายของชีวิต คือภาวะที่พ้นจากความบีบคั้น ผูกมัด ชักชวน ปราศจากขอบกพรอง เขาสู่ภาวะที่เป็นใหญ่ในตัว

¹บรรจง จันทรสา, ปรัชญาการศึกษา (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2522), หน้า 12.

²พระราชวรมณี, ปรัชญาการศึกษาของไทย (พระนคร : สำนักพิมพ์เคล็ดไทย, 2518), หน้า 38-39.

ซึ่ง เป็นแนวทางให้เราพร้อมที่จะทำหรือไม่ทำภารกิจใดใดก็ตามปรารถนา¹ พุทธศาสนิกชน
 กล่าวว่า "การศึกษา²นี้เพื่อมนุษย์จะมีโอกาสได้สิ่งที่ดีที่สุด ที่มนุษย์ควรจะได้ โดยทำ
 ลายเสียซึ่งสัญชาตญาณอย่างสัตว์ แล้วมีการประพฤติกระทำอย่างมนุษย์ที่มีจิตใจสูง โดย
 สมบูรณ์"² นั่นคือท่านเห็นว่า การศึกษาก็คือการประหารเสียซึ่งสัญชาตญาณอย่างสัตว์
 เพื่อให้มีการประพฤติปฏิบัติอย่างมนุษย์โดยแท้จริง เพราะมนุษย์โดยธรรมชาตินั้นมี
 สภาพไม่แตกต่างไปจากสัตว์โลกอื่น ๆ แต่อย่างใด คือความต้องการมีชีวิตรอดไปวัน ๆ
 และความเห็นแก่ตัว³ การศึกษาควรที่จะขจัดสัญชาตญาณดังกล่าวให้มีการปฏิบัติอย่าง
 มนุษย์ที่มีจิตใจสูง เกิดขึ้นแทน⁴ ฤๅไชย สาคร กล่าวถึงความหมายของการศึกษาว่า
 "การศึกษาหมายถึงกระบวนการทุกชนิดที่ช่วยพัฒนาหรือปรับปรุงจิตใจ อุปนิสัย และ
 คุณสมบัติทางกายภาพต่าง ๆ ของมนุษย์ให้ดีขึ้น"⁵ และ "การศึกษาคือกระบวนการ
 สั่งสอน กระบวนการฝึกอบรม หรือกระบวนการถ่ายทอดความรู้ ความชำนาญ และ
 ทัศนคติ ซึ่งรวมเรียกว่า "ประสบการณ์" ซึ่งมนุษย์เป็นผู้จัดให้แก่มนุษย์ด้วยกัน"⁶ เพราะ
 ท่านเห็นว่า การศึกษาควรจะเป็นการถ่ายทอดประสบการณ์จากคนรุ่นหนึ่ง ไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง
 และในขณะเดียวกันการศึกษาก็เป็นการพัฒนาสภาพธรรมชาติของมนุษย์ให้ดีขึ้นด้วย หรือ

¹ พระราชวรมณี, ปรัชญาการศึกษาของไทย, หน้า 39-40.

² พุทธศาสนิกชน, การศึกษาคืออะไร (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ธรรม
 บรูชา, 2521), หน้า 43.

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 41.

⁴ เรื่องเดียวกัน.

⁵ ฤๅไชย สาคร, หลักการศึกษ (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สุภา,
 2521), หน้า 10.

⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 11.

การศึกษาในทัศนะของเฟร์ (Paulo Freire) ที่เชื่อว่าการศึกษาคือการเคลื่อนไหวทางวัฒนธรรมเพื่อเสรีภาพ¹ ทั้งนี้เพราะเฟร์เห็นว่า สภาพสังคมนั้นมีการเคลื่อนไหวขยายตัวอยู่ตลอดเวลาและก็เป็นสังคมของผู้ใดเปรียบกับผู้เสียเปรียบ การศึกษาจึงน่าจะ "มีลักษณะ เป็นการปฏิวัติอยู่ตลอดเวลา... เพื่อช่วยใ้มนุษยเคลื่อนไหวไปข้างหน้า... เพื่อทำความเข้าใจ เพื่อจะไ้ก้าวไปสู่อนาคตอย่างมั่นคง..."² และนอกจากนี้การศึกษาในทัศนะของเฟร์นั้นจะต้อง เป็นการจัดการ เอารักเอาเปรียบเพื่อให้มีเสรีภาพและมีความยุติธรรม โดยแท้จริง

นิยามของการศึกษาต่าง ๆ ดังที่ยกมากล่าวอ้าง เพียงบางนิยามนั้นแสดงความคิดและความเชื่อของผู้ให้นิยามออกมาต่างกัน การที่แต่ละบุคคลแต่ละสังคมให้นิยามการศึกษาออกมาต่างกันนั้น เพราะวาสภาพพื้นฐานทางการเมือง การปกครอง สภาวะแวดล้อมและแนวทางในการดำเนินชีวิตนึกแตกต่างกันออกไป ประกอบกับอุดมการณ์หรืออุดมคติของแต่ละบุคคลที่ยึดถือก็ไม่เหมือนกัน จึงทำให้มองการศึกษาออกไปต่าง ๆ กัน ความเชื่อทางการศึกษาที่แตกต่างกันนี้เองทำให้การจัดการศึกษาของแต่ละสังคมไม่เหมือนกันและมีลักษณะ เฉพาะตัว

ตามนัยข้างต้นดังกล่าว เราจะเห็นว่า ความคิดความเชื่อทางการศึกษาของบุคคลนั้นจะเกี่ยวของและสัมพันธ์กับสภาวะแวดล้อมทาง เศรษฐกิจการเมืองและสภาพความเป็นอยู่เป็นสำคัญ นั้นหมายถึงว่าความเชื่อทางการศึกษาของบุคคลมักจะเป็น

¹ เปาโล เฟร์, การเคลื่อนไหวทางวัฒนธรรมเพื่อเสรีภาพ แปลโดย มนตรี กรรพุมมาลย์ (กรุงเทพมหานคร : กลุ่มนวทรรศก, 2522), หน้า 11.

² เปาโล เฟร์, การศึกษาสำหรับปัญญาชน แปลโดย ช. เขียวพุ่มพวง (กรุงเทพมหานคร : สหพันธ์นักศึกษเสรีแห่งประเทศไทย, 2517), หน้า 82.

ผลกระทบมาจากสภาวะแวดล้อมและความเป็นอยู่เป็นเบื้องต้นแรก เมื่อเป็นเช่นนี้ การศึกษาของสังคมไม่ว่าจะเป็นสังคมใด ๆ ก็ตามหลักพื้นฐานที่จะต้องคำนึงถึงก็คือ การประสานความคิดความเชื่อของบุคคลไม่ว่าจะเป็นความคิดความเชื่อทางทานใดใด เขาก็กับสภาวะแวดล้อมและความเป็นอยู่เป็นปฐม การศึกษาจะต้องเป็นตัวประสานที่สำคัญ ดังนั้นแนวทางในการจัดการศึกษาที่ควรเป็นไปก็คือ การศึกษาที่มีรากฐานมาจากแนวความคิดความเชื่อ สภาวะแวดล้อมและความเป็นอยู่ตามสภาพของสังคมนั้น ๆ โดยตรง

ในกระบวนการของการจัดการศึกษาของไทย เป็นที่ยอมรับและพูดถึงกันมานานว่า ครูคือปญนียบุคคล คือแบบอย่างหรือแม่พิมพ์ของการศึกษาของเยาวชน ครูในสังคมไทยจึงได้รับการยกย่องบูชามาตลอดประวัติศาสตร์การศึกษาของไทย และสังคมก็ยอมรับว่าในกระบวนการทางการศึกษานั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการเรียนการสอนและการอบรมบ่มนิสัยแล้ว ครูคือผู้ที่มิมีบทบาทและมีความสำคัญมากที่สุด

เหตุที่ครู เป็นผู้ที่มีความสำคัญที่สุดในกระบวนการเรียนการสอนเพราะว่าครูเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ทั้งใ้ให้การอบรม สั่งสอน แนะนำ ชี้นำและส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะ มีความคิดความอ่านและการประพฤติปฏิบัติตามแนวทางที่พึงปรารถนาของบุคคลและสังคม ครูจะเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับและมีอิทธิพลต่อเยาวชนของชาติในวัยเรียนอยู่ตลอดเวลา จากทัศนคติและความเชื่อเช่นนี้เองครูไทยจึงเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับและได้รับการคาดหวังว่าจะสามารถหล่อหลอมเยาวชนสู่เป้าประสงค์ที่ตนองการได้ ดังนั้นในการวางแผนการศึกษาจะต้องคำนึงถึงครูเป็นส่วนประกอบที่สำคัญเช่นกัน ทงค่านึงถึงว่า ครูมีความรู้ ความสามารถ มีความคิดความอ่าน ความเชื่อและอุดมการณ์ มีความพร้อมและขวัญกำลังใจเพียงใด

วิทยาลัยครูเป็นสถาบันหนึ่งของการฝึกหัดครูที่มีหน้าที่ในการผลิตครูโดยตรง และเป็นแหล่งใหญ่ที่สุดในการผลิตครูของประเทศ ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นกัญแจของกระบวนการจัดการศึกษาเกือบทั้งหมดของชาติ ครูระดับต่าง ๆ ที่จบจากวิทยาลัยครู

ทั้ง 36 แห่งทั่วประเทศส่วนใหญ่จะรับการบรรจุและสอนอยู่ในชนบทเกือบทุกหนทุกแห่งของประเทศ เช่นกันครูระดับต่าง ๆ ที่จบการศึกษาจากวิทยาลัยครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้ง 8 แห่ง ก็จะสอนอยู่ในชนบทเสียเป็นส่วนมาก คงสังเกตเห็นความสำคัญของครูและครูระดับต่าง ๆ ที่จะสำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยครูดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจอย่างยิ่งที่จะทราบแนวความคิดความเชื่อทางการศึกษาของนักศึกษาในวิทยาลัยครูว่ายึดหรือมีแนวความคิดตรงกับปรัชญาการศึกษาลัทธิใด ยึดอะไร เป็นจุดใหญ่ของการศึกษา และต้องการให้การศึกษาเป็นไปเพื่ออะไร ซึ่งผลการวิจัยนอกจากจะเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงระบบการศึกษาในวิทยาลัยครูและแนวความคิดความเชื่อของนักศึกษาเองแล้ว ยังจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการศึกษาของวิทยาลัยครูโดยส่วนรวม เป็นข้อสนเทศในการเตรียม การอบรมนักศึกษาเป็นแนวทางในการบริหารและกระปฏิบัติกับนักศึกษา เป็นข้อมูลประกอบการสอนในรายวิชาชีพครู เป็นข้อมูลในการนิเทศการฝึกสอน และนอกจากนี้ผลการวิจัยยังมีส่วนช่วยเสริมและเพิ่มเติมความรู้ทางคานปรัชญาการศึกษาในประเทศไทยและเป็นแนวทางในการวิจัยที่ลึกซึ้งต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิดทางคานปรัชญาการศึกษาของนักศึกษาวิทยาลัยครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ชั้นปีสุดท้าย ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง และระดับปริญญาตรี
2. เพื่อเปรียบเทียบแนวคิดทางคานปรัชญาการศึกษาของนักศึกษาวิทยาลัยครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ชั้นปีสุดท้าย ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง และระดับปริญญาตรี

สมมติฐานการวิจัย

1. นักศึกษาวิทยาลัยครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ชั้นปีสุดท้ายระดับ

ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง และระดับปริญญาตรี มีแนวคิดทางค่านปรัชญา การศึกษา โน้มไปทางลัทธิพิพัฒนาการนิยม

2. นักศึกษาวิทยาลัยครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ชั้นปีสุดท้ายระดับ ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง และระดับปริญญาตรี มีแนวคิดทางค่านปรัชญา การศึกษาสารัตถนิยม นිරันทรนิยม พืพัฒนาการนิยม ปฏิรูปนิยมและอติถิภาวนิยมไม่ แดกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักศึกษาวิทยาลัยครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน 8 แห่งคือ วิทยาลัยครูนครราชสีมา วิทยาลัยครูมหาสารคาม วิทยาลัยครูเลย วิทยาลัยครูอุดรธานี วิทยาลัยครูอุบลราชธานี วิทยาลัยครูสุรินทร์ วิทยาลัยครูสกลนคร และวิทยาลัยครูบุรีรัมย์ ชั้นปีสุดท้ายระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูงและระดับปริญญาตรี

2. การวิจัยครั้งนี้จะศึกษาเฉพาะแนวคิดทางค่านปรัชญาการศึกษาที่เป็นที่ยอมรับในวงการการศึกษาของโลก 5 ลัทธิคือ ปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยม ปรัชญา การศึกษานිරันทรนิยม ปรัชญาการศึกษาพิพัฒนาการนิยม ปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยม และปรัชญาการศึกษาอติถิภาวนิยม

3. แนวคิดของปรัชญาการศึกษาทั้ง 5 ลัทธิที่จะศึกษาคือ ความหมายของ การศึกษา จุดมุ่งหมายของการศึกษา องค์ประกอบของการศึกษา และกระบวนการ เรียบการสอน

4. ตัวแปรที่ศึกษาได้แก่ ตัวแปรอิสระคือระดับหลักสูตร การศึกษาที่กำลัง ศึกษาอยู่คือระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูงและระดับปริญญาตรี ตัวแปร ตามไคแก่แนวคิดทางค่านปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยม นිරันทรนิยม พืพัฒนาการนิยม ปฏิรูปนิยม และอติถิภาวนิยม

ข้อกำหนดของการวิจัย

1. การวิจัยนี้ใช้แบบสำรวจปรัชญาการศึกษา เป็นเครื่องมือแต่เพียงอย่างเดียว
2. การวิจัยนี้มีเวลาทำการทั้งหมดประมาณ 5 เดือน

ข้อตกลงเบื้องต้น

การวิจัยนี้ถือว่า

1. นักศึกษาวิทยาลัยครูมีแนวคิดทางค่านิยมปรัชญาการศึกษา
2. แนวคิดทางค่านิยมปรัชญาการศึกษา เป็นสิ่งที่สามารถสำรวจออกมาได้โดยการใช่แบบสำรวจปรัชญาการศึกษา

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

แนวคิด หมายถึง ความคิด ความเชื่อ หรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อแนวคิดทางการศึกษาของปรัชญาการศึกษาลัทธิต่าง ๆ ทั้งในด้านความหมายของการศึกษา จุดมุ่งหมายของการศึกษา องค์ประกอบของการศึกษา และกระบวนการเรียนการสอน

ปรัชญาการศึกษา หมายถึง หลัก ทฤษฎี หรือ แนวคิดทางการศึกษาของปรัชญาการศึกษา 5 ลัทธิคือ สวรรค์นิยม นิรันดรนิยม พิพัฒนาการนิยม ปฏิรูปนิยมและอัตถิภาวนิยม

แบบสำรวจ หมายถึง แบบสำรวจปรัชญาการศึกษาที่สร้างขึ้นเป็นชนิดตรวจสอบรายการ ให้ตอบข้อกระทงละ 1 ข้อย่อย จากทั้งหมด 5 ข้อย่อย ที่ตรงกับความคิดและความเชื่อของผู้ตอบมากที่สุด โดยที่แต่ละข้อย่อยจะเป็นแนวคิดทางการศึกษาของปรัชญาการศึกษาแต่ละลัทธิ

สารัตถนิยม หมายถึง ปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยม เป็นลัทธิที่เน้นเนื้อหาวิชาการ สาระสำคัญต่าง ๆ และมรดกทางวัฒนธรรมของสังคม

นिरันทรนิยม หมายถึง ปรัชญาการศึกษานिरันทรนิยม เป็นลัทธิที่เน้นสติปัญญาและ เหตุผลและความประจักษ์อันสูงส่งตามแนวทางของคริสตศาสนา

พัฒนาการนิยม หมายถึง ปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยม เป็นลัทธิที่เน้นประสบการณ์ชีวิตและสังคม และการปรับตัวในสังคม

ปฏิรูปนิยม หมายถึง ปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยม เป็นลัทธิที่เน้นวิธีการประชาธิปไตย เพื่อการสร้างสรรค์สังคมใหม่ในอนาคตให้เป็นสังคมที่เท่าเทียมและยุติธรรม

อัตถิภาวนิยม หมายถึง ปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวนิยม เป็นลัทธิที่เน้นเสรีภาพ ความรับผิดชอบ และการมีวินัยในตนเอง

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

1. ประโยชน์ในด้านการเรียนการสอนและการปฏิบัติต่อนักศึกษาวิทยาลัยครู
 - 1.1 เป็นแนวทางในการเตรียมและการอบรมนักศึกษาให้เข้าไปในแนวทางที่พึงประสงค์ได้
 - 1.2 เป็นข้อเสนอแนะในการนิเทศการฝึกสอน
 - 1.3 เป็นแนวทางในการบริหารงานและการปฏิบัติต่อนักศึกษาวิทยาลัยครูได้เหมาะสมยิ่งขึ้น
2. ประโยชน์ในด้านการวางแผนการศึกษา
 - 2.1 สะท้อนให้เห็นถึงระบบการศึกษาและระบบการเรียนการสอนในวิทยาลัยครู ทั้งนี้จึงสามารถนำไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงระบบการศึกษาและระบบการเรียนการสอนในวิทยาลัยครูได้

- 2.2 เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตรสภาการศึกษา
 3. ประโยชน์ทางวิชาการ

3.1 ช่วยเสริมและเพิ่มความรู้อย่างกว้างขวางทางการศึกษาในประเทศไทย

3.2 สามารถนำไปประกอบการสอนและการอ้างอิงในรายวิชาที่ครูของสถาบันฝึกหัดครู

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสำรวจที่สร้างขึ้นเองมีส่วนประกอบ

2 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสำรวจ สร้างขึ้นจากการศึกษาจากเอกสารการวิจัยและปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มีคำถามรวม 7 ข้อ คือ ถามเกี่ยวกับ เพศ ระดับการศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ วิทยาลัยครูที่กำลังศึกษาอยู่ สถาบันการศึกษาที่เคยศึกษาในวิทยาลัยครู อายุ พื้นฐานทางครอบครัว และภูมิลำเนาเดิม

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสำรวจแนวคิดทางด้านการศึกษามีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาค้นคว้า ตำรา หนังสือและบทความเกี่ยวกับพฤติกรรมการศึกษา 5 สัทธิที่นำมาวิจัย ทั้งภาคภาษาไทยและภาษาอังกฤษโดยกว้างขวาง โดยอาศัยแนวการเขียนหนังสือ พฤติกรรมการศึกษาเบื้องต้นของรองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูริย์ สีนลาร์กัน แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไขให้ข้อเสนอแนะ (รายชื่อในภาคผนวก) และตรวจสอบความตรง (รายชื่อในหน้า 73 แบบสำรวจมีข้อความรวม 45 ข้อ ๆ ละ 5 ข้อย่อย โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

ความหมายของการศึกษา	6	ข้อ
จุดมุ่งหมายของการศึกษา	12	ข้อ

องค์ประกอบของการศึกษา	19	ขอ
กระบวนการเรียนการสอน	8	ขอ

กลุ่มตัวอย่างประชากร กลุ่มตัวอย่างประชากรประกอบด้วย

1. นักศึกษาวิทยาลัยครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ชั้นปีสุดท้าย ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง จำนวน 513 คน
 2. นักศึกษาวิทยาลัยครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ชั้นปีสุดท้าย ระดับปริญญาตรี จำนวน 288 คน
- รวมกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสิ้นจำนวน 801 คน

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเฝ้าสังเกตแบบสำรวจและเก็บคืนด้วยตนเอง จากวิทยาลัยครูนครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ และอุดรธานี ส่วนวิทยาลัยครูเลย สกลนคร อุบลราชธานี และมหาสารคามได้เชิญใกล้ชิดคนนำส่งและเก็บคืนแล้วส่งให้ ผู้วิจัยทางไปรษณีย์

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสำรวจที่ได้รับคืนมาแยกกลุ่มออกเป็น ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง และระดับปริญญาตรี แล้วดำเนินการวิเคราะห์ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสำรวจวิเคราะห์โดยการแจกแจง ความถี่ และหาการยลະ ประกอบด้วยบรรยาย ทั้งนี้การยลະได้ใช้ทศนิยม 2 ตำแหน่ง

ตอนที่ 2 แนวคิดทางด้านปรัชญาการศึกษาตรวจให้คะแนนโดยแยกแต่ละลัทธิ ออกเป็น 4 ด้านคือ ด้านความหมายของการศึกษา จุดมุ่งหมายของการศึกษา องค์ประกอบของการศึกษา และกระบวนการเรียนการสอน แล้ววิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานทั้งแต่ละด้านและแต่ละลัทธิ และการทดสอบค่า ที่ ทั้งนี้ ได้ใช้จุดทศนิยม 4 ตำแหน่ง เพื่อให้ได้ค่าที่ละเอียดและแน่นอนกว่าทศนิยม 2 ตำแหน่ง

ลำดับชั้นในการ เสนอผลการวิจัย แบ่งออกเป็น 5 บท และมีบรรณานุกรม
กับภาคผนวกในตอนท้ายดังนี้

บทที่ 1 บทนำ กล่าวถึง ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย ข้อจำกัดของการวิจัย ข้อตกลงเบื้องต้น คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัยและวิธีดำเนินการวิจัย

บทที่ 2 ขอเขียน ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กล่าวถึง ปรัชญาการศึกษา ปรัชญาการศึกษา ปรัชญาการศึกษา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการวิจัย กลุ่มตัวอย่างประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล กล่าวถึง ลำดับการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและขอเสนอแนะ กล่าวโดยสรุปถึง วัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลและขอเสนอแนะ

บรรณานุกรม แสกรายชื่อหนังสือและเอกสารอ้างอิงที่ใช้ในการวิจัย
ภาคผนวก ประกอบด้วย รายชื่อนิสิตปริญญาโทที่ตรวจแก้ไขแบบสำรวจ
แบบสำรวจที่ใช้ในการวิจัย และประวัติผู้เขียน